

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA REGIONÓW 2014

Województwo lubelskie

Dr hab. Hanna Godlewska-Majkowska, prof. SGH

Dr Agnieszka Komor

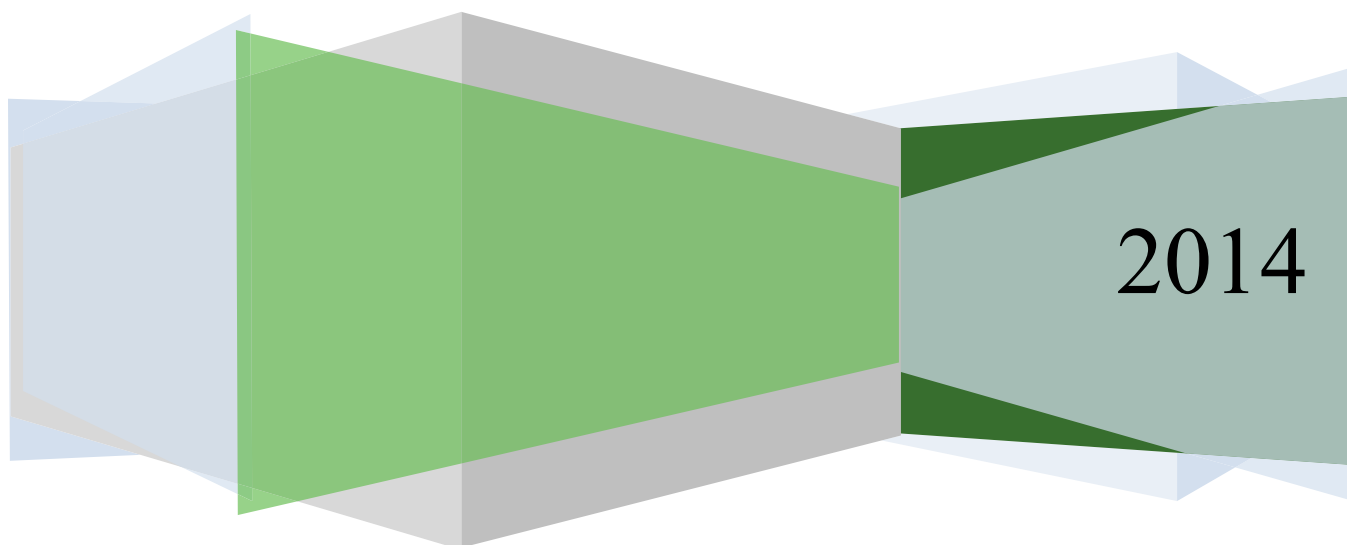
Dr Patrycjusz Zarębski

Mgr Mariusz Czernecki

Mgr Magdalena Typa

Raport przygotowany na zlecenie
Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A.
w Instytucie Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie

Warszawa, grudzień 2014

Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych (PAIiIZ) jest instytucją rządową, która pomaga inwestorom od 1992 roku. Misją PAIiIZ jest tworzenie pozytywnego wizerunku Polski w świecie i dzięki temu zwiększenie napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych poprzez zachęcanie międzynarodowych firm do inwestowania w Polsce. PAIiIZ jest przydatnym partnerem dla zagranicznych przedsiębiorców wchodzących na polski rynek. Agencja przeprowadza inwestorów przez wszystkie niezbędne procedury administracyjne oraz prawne dotyczące danego przedsięwzięcia. Zapewnia również szybki dostęp do kompleksowej informacji dotyczących kwestii prawnych i biznesowych w zakresie inwestycji. Ponadto, pomaga w znalezieniu odpowiednich partnerów oraz dostawców, wraz z nowymi lokalizacjami.

PAIiIZ zapewnia bezpłatne profesjonalne usługi doradcze dla inwestorów, w tym:

- pomoc przy wyborze lokalizacji inwestycji w Polsce,
- dostosowane do potrzeb inwestorów wizyty w Polsce,
- informacje na temat otoczenia prawnego i gospodarczego Polski,
- informacje na temat dostępnych zachęt inwestycyjnych,
- ułatwianie kontaktów z władzami centralnymi i lokalnymi,
- identyfikację dostawców i wykonawców,
- opiekę nad inwestorami działającymi na terenie Polski (wsparcie reinwestycji w Polsce).

Oprócz **Krajowego Punktu Kontaktowego (KPK) OECD** prowadzi także Punkt Informacyjny dla firm, które są zainteresowane Funduszami Europejskimi. Działalności Agencji jest wspierana przez **Regionalne Ośrodki Pomocy Inwestorom**. Dzięki szkoleniom i stałemu wsparciu Agencji, ośrodki zapewniają kompleksowe usługi dla inwestorów na poziomie województwa.

Na stronie internetowej **www.paiz.gov.pl** inwestor znajdzie wszystkie niezbędne informacje o Polsce, polskiej gospodarce, regulacjach prawnych oraz inne szczegółowe informacje, które mogą być przydatne dla każdej firmy chcącej prowadzić swoją działalność na terenie Polski.

W 2011 roku zostało powołane Centrum Współpracy Gospodarczej PAIiIZ Chiny - Polska zapewniając kompleksowe informacje o możliwościach inwestycyjnych w Polsce oraz oferując wsparcie dla chińskich firm w trakcie procesu inwestycyjnego. Centrum jest odpowiedzialne za: promocję Polski jako lokalizacji dla inwestycji zagranicznych, identyfikację źródeł zagranicznych inwestycji bezpośrednich, wspieranie misji i delegacji z Chin, przygotowywanie analiz i informacji, utrzymując stały kontakt z chińskimi firmami działającymi w Polsce. Więcej informacji o projekcie "Go China" można znaleźć na stronie: **www.gochina.gov.pl**.

Od 2013 roku natomiast PAIiIZ realizuje program "Go Africa". Jego celem jest zachęcenie polskich przedsiębiorców do wejścia na rynki afrykańskie jak również promocja Polski w Afryce. By ten cel został osiągnięty PAIiIZ organizuje: misje rozpoznawcze do krajów afrykańskich, udział polskich przedsiębiorców w targach, konferencjach, seminariach i warsztatach w Polsce jak również w Afryce. Ponadto Agencja przygotowuje publikacje o rynkach afrykańskich. Więcej informacji o projekcie "Go Africa" można znaleźć na stronie: **www.goafrica.gov.pl**.

WSTĘP

Niniejszy raport powstał na zamówienie Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych jako kolejna edycja raportów atrakcyjności regionów. Raporty te są corocznie publikowane od 2008, co jest efektem wykorzystania w praktyce gospodarczej badań naukowych prowadzonych od 2002 roku, pod kierunkiem dr hab. H. Godlewskiej-Majkowskiej w Szkole Głównej Handlowej, w Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, w Instytucie Przedsiębiorstwa. Wszyscy Autorzy stanowią trzon zespołu, rozwijającego metodykę pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów.

Raport składa się z kilku części. W pierwszej z nich zaprezentowano w sposób syntetyczny gospodarkę województwa lubelskiego, zwracając uwagę na jego potencjał społeczno-gospodarczy oraz poziom i strukturę gospodarki. W zamieszczonej w tej części opracowania znajduje się tabelaryczne syntetyczne ujęcie najważniejszych informacji społeczno-gospodarczych z uwzględnieniem ocen atrakcyjności inwestycyjnej. Następnie zaprezentowano pozycję województwa na tle innych regionów Polski i Unii Europejskiej, zwracając uwagę na najważniejsze dla regionu rodzaje przemysłu oraz sektory wysokiej szansy.

Drugą część raportu poświęcono ukazaniu wewnętrznego zróżnicowania atrakcyjności inwestycyjnej województwa lubelskiego w skali powiatów i gmin. W tym celu wykorzystano wyniki badań naukowych Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie odnoszące się do wszystkich gmin i powiatów w Polsce, co czyni zaprezentowane oceny lubelskich powiatów i gmin porównywalnymi z ocenami innych jednostek w pozostałych województwach Polski.

Trzecia część raportu jest poświęcona prezentacji wiodących instytucji otoczenia biznesu w województwie ze wskazaniem rodzaju wsparcia dla inwestorów. Następnie ukazane jest rozmieszczenie i efekty działalności specjalnych stref ekonomicznych w województwie. Część tę kończy prezentacja wyników konkursu „Gmina na 5!”, który pozwolił na wyłonienie gmin, które nie tylko są bardzo atrakcyjne pod względem atrakcyjności inwestycyjnej, ale i odznaczają się najlepszą dostępnością informacji użytecznych dla inwestorów i przedsiębiorców w kontaktach przez Internet.

Raport wieńczy aneks, w którym ujęto zestawienie tabelaryczne ocen atrakcyjności inwestycyjnej dla powiatów i gmin województwa. Zawiera on również tabelaryczne zestawienie efektów funkcjonowania Specjalnych Stref Ekonomicznych.

W pracy zastosowano dwa podejścia do atrakcyjności inwestycyjnej. Wyróżniono **potencjalną atrakcyjność inwestycyjną** definiowaną jako zespół regionalnych walorów lokalizacyjnych, które mają wpływ na osiąganie celów inwestora (np. w postaci kształtowania się kosztów prowadzonej działalności gospodarczej, przychodów ze sprzedaży, rentowności netto oraz konkurencyjności danej inwestycji).

Ponadto zastosowano pojęcie **rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej**, rozumianej jako zdolność regionu do wykreowania satysfakcji klienta - inwestora i wywołania absorpcji kapitału finansowego i rzeczowego w formie inwestycji. Można ją mierzyć za pomocą efektywności poniesionych nakładów kapitału.¹

Wskaźniki potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej w wersji podstawowej (PAI1) oceniają walory lokalizacyjne regionów. Są one obliczane dla jednostek różnych szczebli podziału statystycznego (gminy, powiaty, podregiony, województwa). Wskaźniki odnoszą się do całości gospodarki narodowej oraz do poszczególnych wybranych sekcji gospodarki: C - przemysłu przetwórczego, G - handlu i napraw, I - turystyki i gastronomii, M - działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej. Sekcje te stanowią trzon gospodarki regionalnej.

W raportach oprócz wskaźników PAI1 wykorzystano wskaźniki skonstruowane wyłącznie dla województw, w oparciu o wiele cech dostępnych od poziomu województw. Umożliwiają znacznie szerszy kontekst ocen atrakcyjności inwestycyjnej w porównaniu do wskaźników PAI1. Są to wskaźniki grupy PAI2, opracowane na potrzeby oceny atrakcyjności inwestycyjnej w ujęciu ogólnym, czyli dla gospodarki narodowej a także w odniesieniu do ww. sekcji gospodarki.

Ponadto w raporcie wykorzystano oceny rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej (RAI), nawiązującej do napływu kapitału inwestycyjnego oraz efektów inwestycji, rozpatrywanych z punktu widzenia produktywności i efektywności poniesionych nakładów. Rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna może być odnoszona do poziomu województw ze względu na dostępność danych statystycznych.

Zaproponowane miary są przedmiotem corocznej ewaluacji, dzięki konsultacjom z instytucjami obsługującymi inwestorów zagranicznych, jak i bezpośrednim kontaktom zespołu z jednostkami samorządu terytorialnego oraz organizacjami przedsiębiorców. Z opisem metodycznym pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów Polski oraz powiatów i gmin można zapoznać się na stronie **Instytutu Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej** (<http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KNoP/struktura/IP/struktura/ZOB/>), a także w licznych publikacjach naukowych i ekspertyzach.

¹ Szerzej na ten temat m.in. w: *Atrakcyjność inwestycyjna regionów Polski jako źródło przedsiębiorczych przewag konkurencyjnych*, praca zespołowa pod red. H. Godlewskiej-Majkowskiej, Studia i Analizy Instytutu Przedsiębiorstwa, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2012; H. Godlewska-Majkowska, *Polish regions and their investment attractiveness in the EU*, w: *POLAND Competitiveness Report 2013. National and Regional Dimensions*, M. Weresa (editor), Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2013, s. 299-316.

1. CHARAKTERYSTYKA GOSPODARKI REGIONALNEJ WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

Województwo lubelskie jest położone w środkowowschodniej Polsce. Odznacza się wyjątkowo korzystnymi warunkami rozwoju przemysłu spożywczego, z uwagi na rolniczy charakter przeważającej części województwa oraz bardzo wysoką specjalizację w uprawach roślin przemysłowych oraz owoców i warzyw. Czystość środowiska przyrodniczego, wielokulturowość oraz walory turystyczne (szczególnie Stare Miasto w Zamościu, wpisane na Listę światowego dziedzictwa UNESCO, parki narodowe: Poleski i Roztoczański oraz 16 parków krajobrazowych) stwarzają tu dobre warunki rozwoju turystyki oraz rozwoju produkcji wyrobów regionalnych, w tym żywności ekologicznej.

Ponadto atutami województwa są:

- korzystne położenie na międzynarodowym szlaku transportowym - paneuropejskim korytarzu Wschód-Zachód, co umożliwia dostęp do rynków zagranicznych, szczególnie Ukrainy i Białorusi,
- stosunkowo niskie koszty pracy (wynagrodzenia koszty pracy: 87,9% średniej krajowej), przy jednoczesnym dostępie do wykwalifikowanych kadr w miastach regionu,
- duży potencjał naukowo-badawczy, dzięki ważnej roli ośrodka lubelskiego w nauce polskiej i szkolnictwie wyższym. W roku 2010 do najlepszych w Polsce jednostek naukowych Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego zaliczyło: Instytut Nawozów Sztucznych w Puławach, Państwowy Instytut Weterynaryjny w Puławach, Wydział Nauk Humanistycznych, Wydział Nauk Społecznych oraz Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelski Jana Pawła II, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Instytut Medyczny Wsi im. Witolda Chodźki w Lublinie, Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Analityki Medycznej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, a także Instytut Europy Środkowo – Wschodniej w Lublinie,
- tradycje przemysłowe, szczególnie w odniesieniu o przemysłu środków transportu, maszynowego, chemicznego oraz spożywczego,
- predyspozycje do rozwoju BPO z uwagi na dostęp do wykwalifikowanych kadr, przy jednoczesnym niewysokim poziomie oczekiwań płacowych.

Zbiorną charakterystykę województwa zawiera tabela 1.

Tabela 1. Ogólna charakterystyka gospodarki województwa lubelskiego

Wyszczególnienie	Województwo lubelskie	Polska	Udział procentowy województwa w wielkości krajowej
Potencjał rynkowy			
PKB per capita w 2012 r. (zł/osoba)	28374,6	41439,1	-
Liczba ludności (osoby stan na stan na 31 XII 2013)	2156150	38495659	5,6%
Potencjał zasobów pracy			
Absolwenci szkół wyższych w 2013 r. (osoby)	27326	454986	6,0%
Absolwenci szkół średnich w 2013 r. (osoby)	17420	271333	6,4%
Liczba pracujących w 2013 r. (osoby)	958	15568	6,2%
Struktura pracujących w 2013 r.	sektor rolniczy 26,5% sektor przemysłowy 21,8% sektor usługowy 51,7%		12,0% 30,5% 57,5%
Nakłady inwestycyjne i kapitał spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie			
Nakłady inwestycyjne w 2012 r. (mln zł)	520,4	79942,6	0,7%
Kapitał spółek w 2012 r. (mln zł)	1526,0	206992,3	0,7%
Specjalne strefy ekonomiczne w województwie			
– Mielecka – Starachowicka – Tarnobrzaska			
Wyróżnione powiaty i gminy wg PAI1_GN			
Powiaty	Klasa A	m. Zamość, m. Lublin, m. Chełm, m. Biała Podlaska	
	Klasa B	łęczyński	
Gminy	Klasa A	Zamość (m), Świdnik (m), Lublin (m), Chełm (m), Kraśnik (m), Lubartów (m), Puławy (m), Tomaszów Lubelski (m), Łuków (m), Radzyń Podlaski (m), Biała Podlaska (m), Włodawa (m), Biłgoraj (m), Rejowiec Fabryczny (m), Międzyrzec Podlaski (m), Puchaczów (w), Łęczna (m-w)	
	Klasa B	Stoczek Łukowski (m), Krasnystaw (m), Terespol (m), Dęblin (m), Hrubieszów (m), Wólka (w), Lubartów (w), Niemce (w), Jastków (w), Poniatowa (m-w), Janów Lubelski (m-w), Parczew (m-w), Kazimierz Dolny (m-w)	

Objaśnienia

(m) – gmina miejska, (w) – gmina wiejska, (m-w) – gmina miejsko-wiejska

PAI – potencjalna atrakcyjność inwestycyjna, RAI - rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna

* Więcej informacji w Aneksie w tab. 4.

Źródło: opracowanie własne.

Liczba osób zamieszkujących województwo w roku 2013 to 2156150 mieszkańców, co stanowiło 5,6% ludności Polski. W województwie lubelskim struktura wieku w roku 2013 przedstawiała się następująco: na wiek przedprodukcyjny przypadało 18,4% osób, produkcyjny: 62,7% i poprodukcyjny: 18,9% (Polska analogicznie: 18,2%, 63,4% i 18,4%).

Główny potencjał dla tworzenia kapitału ludzkiego w województwie stanowi 19 uczelni wyższych, w których kształcą się 85876 studentów, czyli 5,5% studentów w skali kraju. W województwie do szkół zasadniczych uczęszcza 4,8% uczniów województwa, natomiast do techników 5,7%.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie była równa w sierpniu 2014 r. 12,6%, dla porównania w Polsce - 11,7%.² Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w pierwszym półroczu 2014 wyniosło 3379,0zł, czyli 87,3% średniego wynagrodzenia w Polsce.

Województwo lubelskie dostarczyło w 2012 r. 3,8% produktu krajowego brutto Polski. W przeliczeniu na jednego mieszkańca stanowiło to 28374,6zł, przy średniej dla Polski 41439,1zł. Wynik ten plasuje województwo na 15 miejscu w kraju. Dynamika wzrostu PKB w województwie w latach 2003-2012 wyniosła 178,9%, przy średniej dla Polski równej 189,2%.

Struktura zatrudnienia w województwie charakteryzuje się udziałem sektora usług na poziomie 51,7% podczas gdy na sektor rolniczy i przemysłowy przypada analogicznie 26,5% i 21,8% pracujących (GUS, BDL 2014).

W strukturze przemysłu województwa lubelskiego można zauważyć wyraźną specjalizację w produkcji artykułów spożywczych (24% wartości produkcji sprzedanej całego przemysłu województwa na koniec 2013 roku). Wśród pozostałych działów przemysłu wyróżnić można jedynie produkcję napojów (5%), produkcję maszyn i urządzeń oraz produkcję wyrobów z metali (po 4%).

Region jest czołowym producentem napojów w skali całego kraju (8% krajowej wartości produkcji sprzedanej w 2013 roku).

W ostatnich trzech latach województwo lubelskie podwyższyło lub utrzymało swoją pozycję konkurencyjną, mierzoną udziałem w krajowej wartości produkcji sprzedanej w przypadku następujących działów przemysłu:³

- produkcja artykułów spożywczych,
- produkcja maszyn i urządzeń.

² Bezrobotni oraz stopa bezrobocia wg województw, podregionów i powiatów (stan w końcu sierpnia 2014 r.) GUS.

³ Obliczenia na podstawie *Biuletynu Statystycznego Województwa Lubelskiego, I kwartał 2014* oraz *Biuletynu Statystycznego I kwartał 2014*, www.stat.gov.pl (10.11.2014) . Za utrzymanie pozycji konkurencyjnej uznano zmianę do 0,25 punktu procentowego.

- produkcja papieru i wyrobów z papieru,
- poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji.
- produkcja wyrobów farmaceutycznych.

Ważną wskazówką dla inwestorów zainteresowanych dokonaniem inwestycji w województwie lubelskim może być lista tzw. sektorów wysokich szans, ustalona przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych przy współpracy z samorządem województwa lubelskiego w oparciu o obserwacje tendencji w zakresie napływu inwestycji do tego województwa. Są to sektory: elektroniczny, elektromaszynowy, chemiczny i spożywczy.

Inwestycje te mogą być lokowane w specjalnie przygotowanych na preferencyjnych warunkach atrakcyjnych lokalizacjach oferowanych przez **Specjalne Strefy Ekonomiczne: Mielecką, Starachowicką i Tarnobrzeską, w następujących podstrefach:**

- **SSE Mielecka** podstrefy: Lubartów (m), Lublin (m), Radzyń Podlaski (m), Zamość (m),
- **SSE Starachowicka** podstrefy: Puławy (m),
- **SSE Tarnobrzenska** podstrefy: Horodło (w), Janów Lubelski (m-w), Kraśnik (m), Łuków (m), Łuków (w), Poniatowa (m-w), Ryki (m-w), Tomaszów Lubelski (m), Tomaszów Lubelski (w).

We wszystkich wymienionych lokalizacjach inwestorzy mogą uzyskać ulgę w podatku dochodowym sięgającą 50% - 70%, w zależności od wielkości przedsiębiorstwa - więcej na temat zasad pomocy publicznej:

http://www.paiz.gov.pl/strefa_inwestora/zachety_inwestycyjne_w_sse.

2. POZYCJA WOJEWÓDZTWA NA MAPIE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ POLSKI I UNII EUROPEJSKIEJ

Województwo lubelskie należy do mniej atrakcyjnych województw w Polsce, Jego pozycja konkurencyjna na rynku bezpośrednich inwestycji zagranicznych mierzona udziałem w wartości kapitału podstawowego podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego uległa w okresie 2003-2011 lekkiej poprawie z 0,64 do 0,7%.

W oparciu o metodykę opracowaną przez zespół Instytutu Przedsiębiorstwa w ramach badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, od dwóch lat tworzona jest ocena atrakcyjności inwestycyjnej dla wszystkich regionów Unii Europejskiej. Ocena ta oparta jest na pomiarze atrakcyjności zasobów pracy, rynku oraz innowacyjności.⁴ Ze względu na różną metodologię badań dla regionów w Polsce oraz

⁴ Więcej: *Atrakcyjność inwestycyjna regionów Polski na tle Unii Europejskiej*, praca zbiorowa pod red. H. Godlewskiej-Majkowskiej, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2014 oraz na stronie internetowej

regionów w Unii Europejskiej oraz zmienne uwzględnione w badaniu, ich wyniki są nieporównywalne. Dzieje się tak dlatego, że nie wszystkie dane dotyczące województw, gmin i powiatów są dostępne (np. nie wszystkie regiony posiadają aktualne informacje dotyczące infrastruktury).

W oparciu o autorskie wskaźniki Instytutu można stwierdzić, że wprawdzie województwo lubelskie posiada niską klasę atrakcyjności inwestycyjnej (klasa F) na tle regionów Unii Europejskiej, zajmując 236 miejsce wśród 270 przebadanych. Jednak, w porównaniu do zeszłorocznego rankingu region poprawił swój rezultat o 15 miejsc. Województwo lubelskie posiada przewagę konkurencyjną w zakresie kapitału ludzkiego, ocenionego na klasę B.

Województwo jest bardziej atrakcyjne między innymi niż regiony:

- **bułgarskie:** Yugoiztochen, Severen tsentralen, Yuzhen tsentralen, Severozapaden;
- **greckie:** Kriti, Notio Aigaio, Thessalia, Ipeiros, Dytiki Ellada, Sterea Ellada, Ionia Nisia, Dytiki Makedonia, Voreio Aigaio, Peloponnisos, Anatoliki Makedonia, Thraki;
- **hiszpańskie:** Extremadura;
- **portugalskie:** Alentejo, Região Autónoma dos Açores, Centro;
- **rumuńskie:** Vest, Nord-Vest, Centru, Sud-Est, Nord-Est, Sud-Vest Oltenia, Sud - Muntenia;
- **węgierskie:** Észak-Magyarország, Dél-Alföld, Észak-Alföld;
- **włoskie:** Puglia, Calabria, Basilicata

3. ZRÓŻNICOWANIE WEWNĘTRZNE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ WOJEWÓDZTW

Atrakcyjność inwestycyjna poszczególnych jednostek administracyjnych województwa jest wynikiem oceny istotnych z punktu widzenia inwestora warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej. Za czynniki te przyjmuje się: sytuację na rynku pracy, wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz społeczną, a także sytuację rynkową oraz uwarunkowania przyrodnicze.

Ocena **ryнку pracy** informuje inwestora o możliwości pozyskania pracowników do planowych przedsięwzięć gospodarczych, nadwyżce lub niedoborach tych pracowników, co pośrednio wpływa na koszty zatrudnienia.

Ocena stanu **infrastruktury technicznej** pozwala planować przedsięwzięcia gospodarcze, które wymagają przygotowania terenu inwestycyjnego w podstawowe elementy techniczne, takie jak: instalacje przesyłowe: wody, gazu, prądu, a także urządzenia ochrony środowiska w postaci oczyszczalni ścieków.

Infrastruktura społeczna oceniana jest przez pryzmat wyposażenia danej lokalizacji w budynki oraz urządzenia decydujące o jakości życia mieszkańców, czy też rozwoju kapitału ludzkiego, poprzez dostęp do edukacji, służby zdrowia, obiektów sportowo-rekreacyjnych, technologii informacyjnych, w tym Internetu.

Sytuacja rynkowa informuje inwestora o chłonności rynku, czyli liczbie potencjalnych konsumentów, a także pośrednio o ich zamożności, czyli możliwości nabywania towarów i usług.

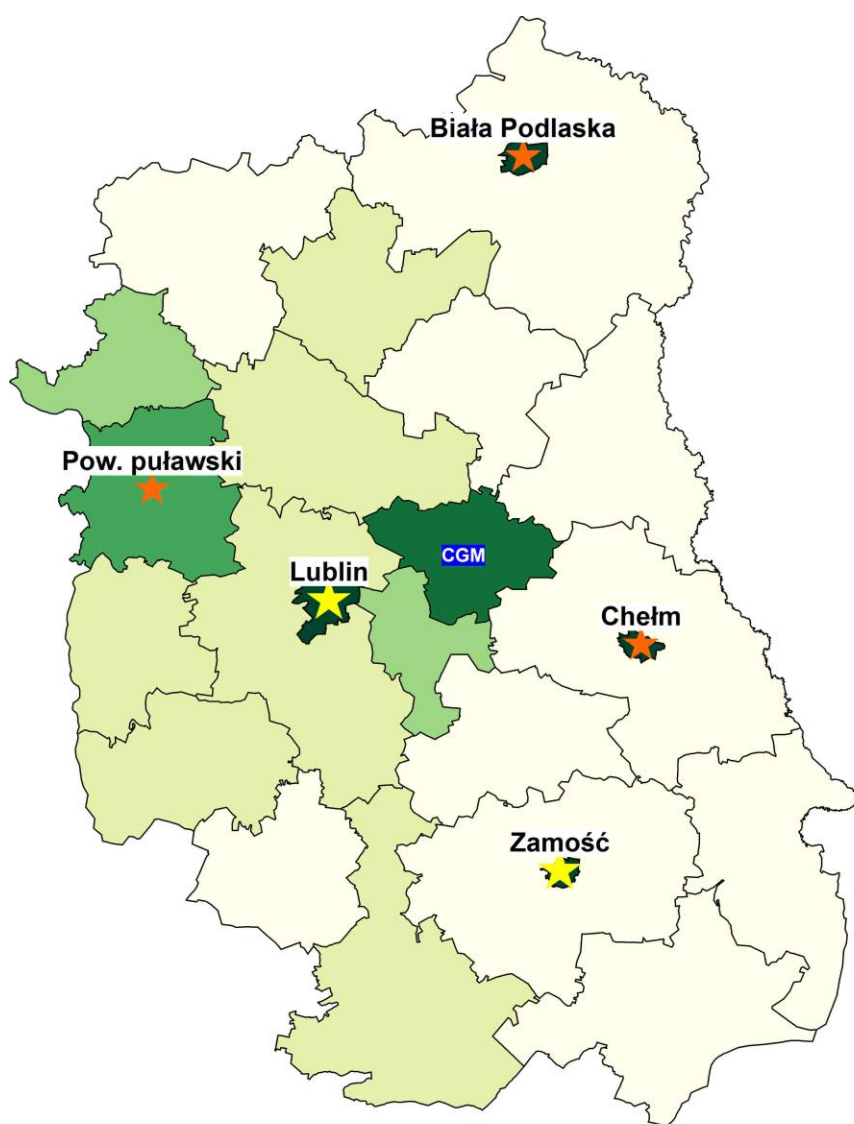
Na potrzeby oceny atrakcyjności lokalizacji usług turystycznych i ich pochodnych, poddano ocenie **uwarunkowania przyrodnicze**, które stanowią jednocześnie istotny element kształtowania jakości życia mieszkańców.

Łączna ocena wszystkich wymienionych elementów w poszczególnych powiatach lub gminach, pokazuje przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności inwestycyjnej w województwie. Dodatkowo prezentowane są wyniki oceny dla poszczególnych obszarów gospodarki, takich jak: przemysł, handel, usługi turystyczne oraz usługi nowoczesne związane z działalnością profesjonalną, naukową oraz techniczną (rys. 3 i 4). Prezentowane na mapie wyróżnione lokalizacje oznaczono gwiazdami, które wskazują najwyższe oceny, wspomnianych już wyżej poszczególnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej.

Gwiazda pomarańczowa oznacza, iż powiat lub gmina uzyskała ponad przeciętną ocenę we wszystkich analizowanych obszarach (gospodarki narodowej, przemysłu, handlu, usług turystycznych oraz usług profesjonalnych) natomiast **gwiazda złota** jest najwyższym wyróżnieniem i oznacza najwyższą ocenę wszystkich analizowanych sekcji gospodarczych w danym powiecie lub gminie.

W grupie powiatów najwyżej ocenione miasta - **złote gwiazdy** to: Lublin i Zamość oraz wyróżnione **gwiazdą pomarańczową** powiat ziemski puławski oraz powiaty grodzkie Biała Podlaska i Chełm.

Rysunek 3. Zróżnicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej powiatów woj. lubelskiego z uwzględnieniem najbardziej atrakcyjnych sekcji

POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA POWIATÓW
dla gospodarki narodowej w 2012

★ Najwyższa ocena
dla wszystkich sekcji
wg PKD C, G, I, M

★ Oceny ponadprzeciętne
dla wszystkich sekcji
wg PKD C, G, I, M

Oceny ponadprzeciętne
dla poszczególnych sekcji
wg PKD C, G, I, M

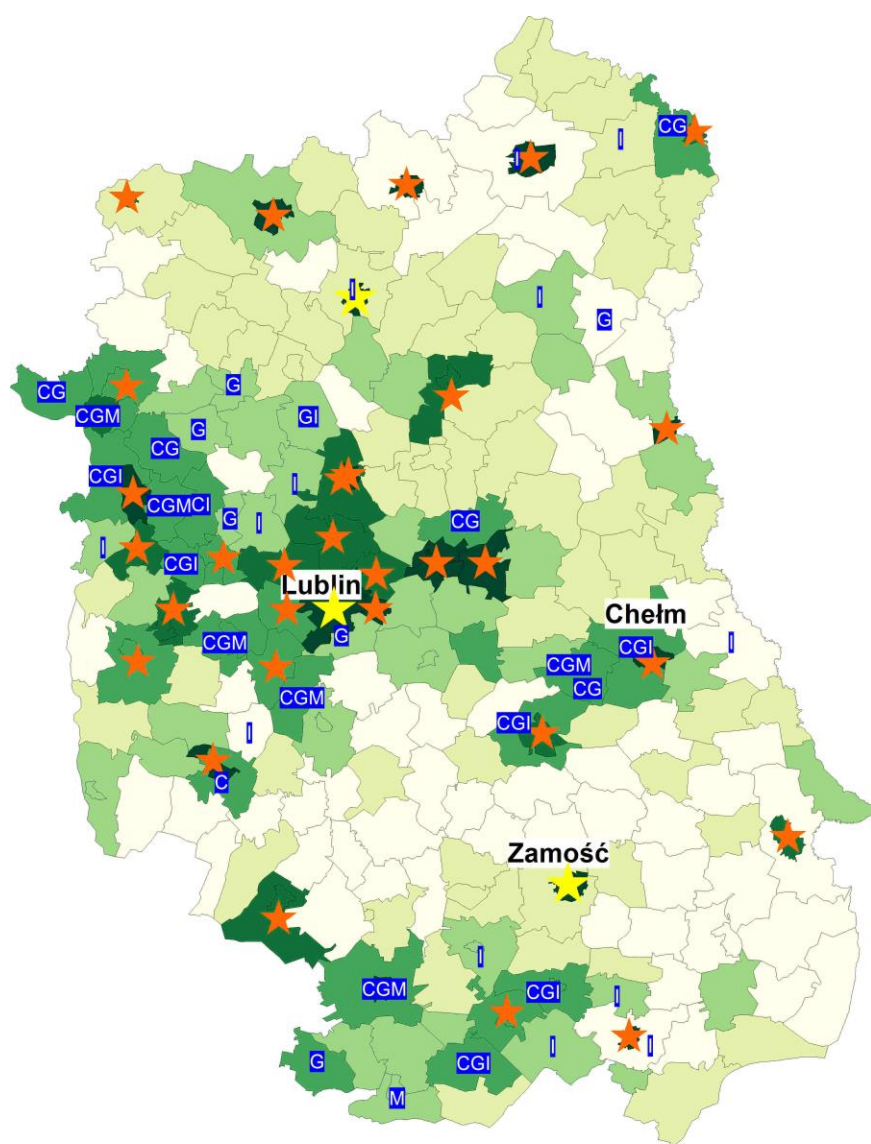
C Przemysł
G Handel
I Hotele i restauracje
M Działalność profesjonalna,
naukowa i techniczna

Powiaty oznaczone złotą gwiazdą

Lublin, Zamość

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 4. Zróżnicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej gmin woj. lubelskiego z uwzględnieniem najbardziej atrakcyjnych sekcji

POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA GMIN
dla gospodarki narodowej w 2012

★ Najwyższa ocena
dla wszystkich sekcji
wg PKD C, G, I, M

★ Oceny ponadprzeciętne
dla wszystkich sekcji
wg PKD C, G, I, M

Oceny ponadprzeciętne
dla poszczególnych sekcji
wg PKD C, G, I, M

C Przemysł
G Handel
I Hotele i restauracje
M Działalność profesjonalna,
naukowa i techniczna

Gminy oznaczone złotą gwiazdą

Lublin (m), Radzyń Podlaski (m), Zamość (m)

Źródło: Opracowanie własne.

W grupie gmin miejskich najwyżej ocenione, wyróżnione

- **złotą gwiazdą** to miasta: Lublin (m) Radzyń Podlaski (m) Zamość (m) oraz wyróżnione,
- **gwiazdą pomarańczową** to: Biała Podlaska (m), Chełm (m), Hrubieszów (m), Krasnystaw (m), Kraśnik (m), Lubartów (m), Łuków (m), Międzyrzec Podlaski (m), Puławy (m), Stoczek Łukowski (m), Świdnik (m), Terespol (m), Tomaszów Lubelski (m), Włodawa (m).

W grupie gmin wiejskich wyróżnione

- **gwiazdą pomarańczową** to: Jastków (w), Konopnica (w), Lubartów (w), Niedrzwica Duża (w), Niemce (w), Puchaczów (w), Wólka (w).

W grupie gmin miejsko-wiejskich wyróżnione

- **gwiazdą pomarańczową** to gminy: Janów Lubelski (m-w), Józefów (m-w), Kazimierz Dolny (m-w), Łęczna (m-w), Nałęczów (m-w), Opole Lubelskie (m-w), Parczew (m-w), Poniatowa (m-w), Ryki (m-w).

4. WSPARCIE INSTYTUCJONALNE INWESTORA I PRZEDSIĘBIORCY W WOJEWÓDZTWIE

Rozwój instytucji otoczenia biznesu w regionie stanowi ważny czynnik jego atrakcyjności inwestycyjnej. Szczególnie istotną rolę odgrywają instytucje wspierające przedsiębiorczość, rozwiązania proinwestycyjne, komercjalizację badań naukowych i innowacyjność przedsiębiorstw.

4.1. INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU

Wśród instytucji okołobiznesowych w województwie (z wyłączeniem instytucji naukowo-badawczych), które mają wpływ na rozwój gospodarczy regionu znajdują się m.in. izby gospodarcze, stowarzyszenia, inkubatory przedsiębiorczości, parki technologiczne, centra transferu technologii, ośrodki doradztwa, instytucje finansowe oraz agencje rozwoju.

Dla inwestorów szczególnie ważnym wsparciem jest system regionalnych Centrów Obsługi Inwestora stworzony przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. w porozumieniu z marszałkami województw dla zapewnienia inwestorom kompleksowej obsługi na poziomie każdego województwa.

W województwie lubelskim jest to:

Centrum Obsługi Inwestora działające w strukturze
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego
www.invest.lubelskie.pl

Lubelskie Centrum Obsługi Inwestora jako Partner PAIiIZ to: „one stop shop”, źródło potrzebnych inwestorowi informacji regionalnych, przepisów i aktów prawnych, ofert inwestycyjnych oraz aktualnych danych o gospodarce regionu, jednostka której pracownicy posiadają odpowiednie kwalifikacje do obsługi inwestorów. Personel COI działa według standardów określonych przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A., został przeszkolony w Agencji i ma zapewnioną stałą pomoc merytoryczną jej pracowników.

Bardzo istotnym narzędziem wspomagającym inwestorów są Specjalne Strefy Ekonomiczne, których zasady działania oraz efekty zostały opisane w dalszej części raportu.

Poniżej prezentujemy szereg wybranych instytucji okołobiznesowych w województwie lubelskim, które pracują na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, poprzez wspieranie rozwoju nowoczesnych technologii i pobudzanie tworzenia powiązań kooperacyjnych oraz innych form współpracy. Są to:

Regionalna Izba Gospodarcza w Lublinie (<http://www.rig.lublin.pl/>)

RIG jest organizacją samorządu gospodarczego. Oferta Izby obejmuje m.in.: legalizację świadectw pochodzenia towarów, poświadczanie autentyczności dokumentów, usługi szkoleniowe, usługi tłumaczeń, bank ofert gospodarczych (zagraniczne i krajowe oferty zakupu, sprzedaży i nawiązania współpracy), opracowanie raportów nt. kondycji finansowej firm z Polski i zagranicy (wywiadownia handlowa), usługi promocyjno-reklamowe. Izba jest organizatorem corocznych programów i konkursów promocyjnych dla firm z terenu województwa lubelskiego: Wojewódzkiego Lidera Biznesu i Wojewódzkiego Lidera Smaku.

Lubelska Izba Rzemieślnicza w Lublinie (<http://www.lir.com.pl/>)

Izba jest organizacją samorządu gospodarczego rzemiosła zrzeszającą cechy i rzemieślników nienależących do cechów. Jej celem jest wspieranie rozwoju gospodarczego rzemiosła, reprezentowanie zrzeszonych organizacji oraz rzemieślników wobec organów administracji publicznej oraz innych organizacji i instytucji, udzielanie członkom pomocy instruktażowej i doradczej oraz przeprowadzanie egzaminów kwalifikacyjnych i potwierdzanie ich świadectwami czeladniczymi i dyplomami mistrzowskimi w kilkudziesięciu zawodach (np. piekarz, cukiernik, kucharz, fryzjer, stolarz, mechanik pojazdowy, rzemiosło budowlane, elektromechanik, wędliniarz, poligraf, kominiarz, jubiler, dekarz, kowal, krawiec, itd.).

Business Centre Club - Łoża Lubelska (www.bcc.org.pl)

BCC jest organizacją przedsiębiorców i indywidualnych pracodawców. Business Centre Club prowadzi aktywny lobbing gospodarczy na rzecz rozwoju gospodarki wolnorynkowej, tworzenia prawa, obrony interesów polskich przedsiębiorców. BCC reprezentuje interesy pracodawców poprzez uczestnictwo w różnorodnych gremiach, m.in. w Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, Wojewódzkich Komisjach Dialogu Społecznego, wojewódzkich i powiatowych Radach Zatrudnienia, Radzie Ochrony Pracy, Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Socjalnych, Naczelnej Radzie Zatrudnienia. BCC jest inicjatorem Forum Dialogu (płaszczyzny komunikowania się różnych grup społecznych) oraz propagatorem idei społecznej odpowiedzialności firm.

Lubelski Park Naukowo-Technologiczny (<http://lpnt.pl>)

LPNT stanowi zespół wyodrębnionych nieruchomości (powierzchnie biurowe i laboratoryjne, a także sale konferencyjne oraz szkoleniowe) wraz z infrastrukturą techniczną utworzony w celu dokonywania przepływu wiedzy i technologii pomiędzy jednostkami naukowymi a przedsiębiorcami. Park działa w zakresie doradztwa dotyczącego tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw, transferu technologii oraz przekształcania wyników badań naukowych i prac rozwojowych w innowacje technologiczne.

Puławski Park Naukowo-Technologiczny (www.ppnt.pulawy.pl)

Utworzenie Parku przyczyniło się do powstania i udostępnienia nowoczesnej bazy lokalowej, niezbędnej dla podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej opartej w szczególności na nowoczesnych technologiach. PPNT stanowi miejsce współpracy instytucji naukowo – badawczych, uczelni wyższych oraz firm w zakresie prowadzenia badań nad nowoczesnymi technologiami i produktami rynkowymi oraz ich transferu do procesów produkcyjnych. W ramach Parku funkcjonuje m.in. Inkubator Technologiczny, Centrum Technologiczne (pomieszczenia biurowe, laboratoryjne oraz produkcyjno-usługowe umożliwiające wsparcie dla transferu nowych technologii do sfery biznesu) oraz Centrum Przedsiębiorczości (przestrzeń dedykowana organizacji konferencji, szkoleń, sympozjów, spotkań biznesowych i integracyjnych dla firm prowadzących działalność w PPN-T oraz firm zewnętrznych).

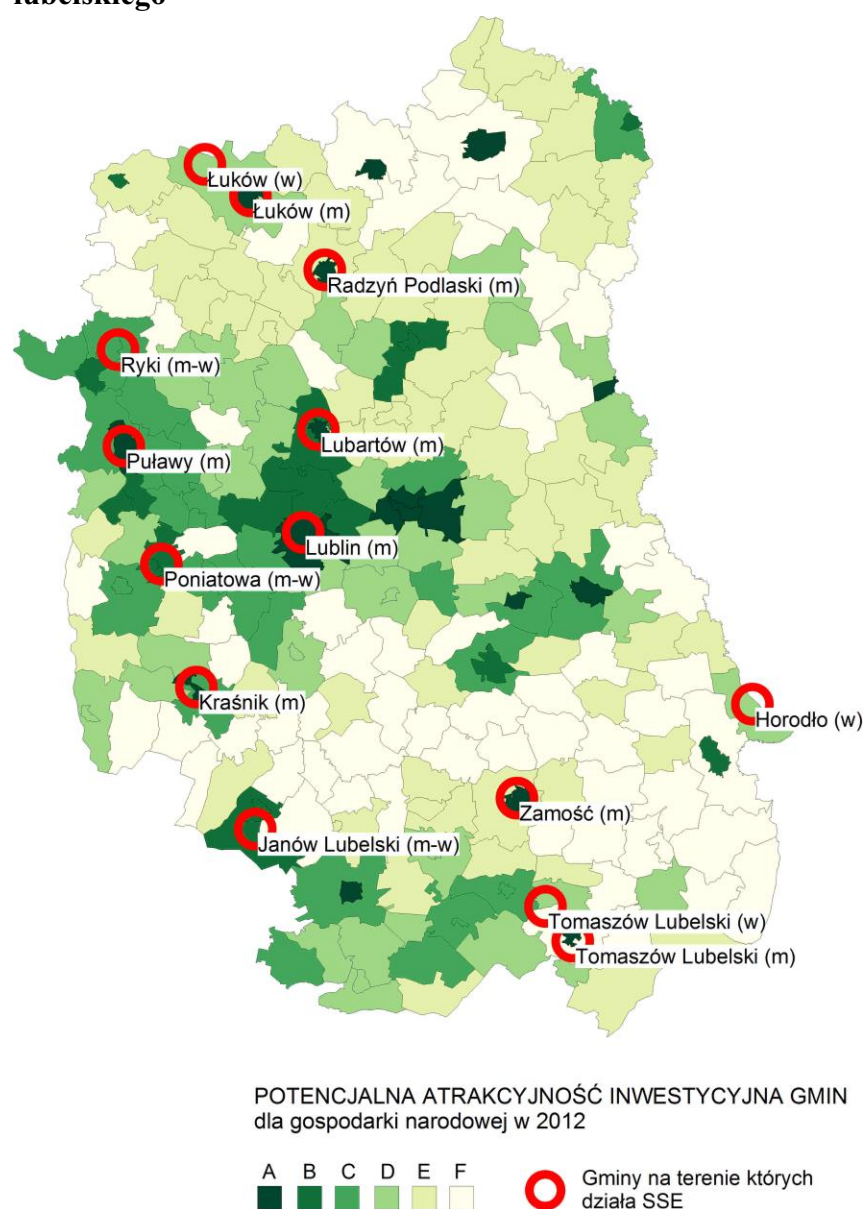
Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie (<http://www.lawp.lubelskie.pl/>)

LAWP została powołana do wykonywania zadań związanych z realizacją Osi Priorytetowych I i II Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013. W ramach Agencji działa Punkt Informacyjny, świadczący usługi informacyjne dla mikro, małych i średnich przedsiębiorców.

4.2. EFEKTY FUNKCJONOWANIA SPECJALNYCH STREFY EKONOMICZNYCH W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM

Na terenie województwa lubelskiego funkcjonują 3 strefy ekonomiczne: Mielecka, Starachowicka i Tarnobrzeska. Do końca 2013 r. strefy swoim zasięgiem obejmowały nieruchomości położone na terenie 8 miast i 6 gmin - zob. rys. 5.

Rys. 5. Rozmieszczenie specjalnych stref ekonomicznych na terenie województwa lubelskiego

Źródło: opracowanie własne.

Pierwsze tereny strefowe powołano w 2001 r. w Poniatowej, a kolejne dopiero po 2007 r. Przedsiębiorstwa strefowe działające w pozostałych gminach poniosły do końca 2013 r. nakłady inwestycyjne na łączną kwotę 758 mln zł, co stanowi 1% wszystkich nakładów

inwestycyjnych poniesionych w SSE w Polsce. W tym samym okresie przedsiębiorstwa strefowe utworzyły 648 nowych miejsc pracy w regionie, co mniej niż 1% wszystkich nowych

Wiodące inwestycje strefowe na terenie Lubelskiego ulokowały się w Puławach na terenach podstrefy znajdującej się na terenie Zakładów Azotowych PUŁAWY S.A. Nowe inwestycje zostały branży chemicznej zostały podjęte przez ZA Puławy oraz Inwestycje Air Liquide, producenta przemysłowych i medycznych. W Lublinie dominuje produkcja wyrobów metalowych (ALIPLAST Sp. z o.o., Ball Packaging Europe Lublin Sp. z o.o., DAEWON EUROPE Sp. z o.o., MPC Metal Sp. z o.o., MW LUBLIN Sp. z o.o., Verano Ryszard Miazga), a w Zamościu wyrobów z drewna GRUPA PEP-BIOMASA ENERGETYCZNA WSCHÓD Sp. z o.o.

Zgodnie z planami rozwoju poszczególnych stref ekonomicznych na terenie województwa lubelskiego zakłada się pozyskiwanie inwestorów:

- mogących zagospodarować majątek i kadrę po upadłym przemyśle motoryzacyjnym, przedsiębiorców z branży ceramicznej i budowlanej (ze względu na bazę surowcową) oraz inwestycji biotechnologicznych i nowoczesnych usług z uwagi na znaczący ośrodek akademicki - w przypadku strefy Mieleckiej
- mogących zagospodarować tereny po upadających lokalnych przedsiębiorstwach państwowych i gospodarstwach rolnych, wykorzystujących lokalną bazę surowcową dla przemysłu ceramicznego, drzewnego i materiałów budowlanych - w przypadku stref Tarnobrzeskiej i Starachowickiej

4.3. GMINA NA 5!

Studenckie Koło Naukowe Przedsiębiorczości i Analiz Regionalnych, działające przy Instytucie Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej po raz kolejny opublikowało wyniki raportu z badania jakości obsługi potencjalnych inwestorów przez urzędy gmin. Przedmiotem badań jakościowych nad atrakcyjnością inwestycyjną jest ocena stron internetowych oraz kontaktu elektronicznego w wersji polsko - i anglojęzycznej z urzędami gmin, przy wykorzystaniu metody tajemniczego klienta (ang. *mystery client*). Ocenę poziomu obsługi inwestora przy wykorzystaniu elektronicznych narzędzi komunikacji stanowi suma badanych elementów. Wyróżniające się jednostki samorządu terytorialnego otrzymują tytuł Gmina na 5!. W tegorocznej edycji na potrzeby rankingu ocenie poddano wszystkie gminy klasy A i B wg rankingu PAI 2012.

W efekcie przeprowadzonej oceny tytułem „Gminy na 5!” wyróżniono 59 gmin, z czego 3 z terenu województwa lubelskiego: Chełm (m), Biała Podlaska (m), Janów Lubelski (w). Z gmin województwa lubelskiego najlepszą lokatę uzyskała gmina Chełm. Najsilniejszą stroną tej jednostki samorządu terytorialnego jest ocena korespondencji elektronicznej w obydwu badanych językach. W celu poprawienia lokaty w rankingu gmina powinna unowocześnić stronę internetową. Pozostałe gminy posiadają dość dobrą stronę internetową oraz bardzo dobrze odpowiedziały na wiadomość w języku polskim, niestety pomijając odpowiedź w języku angielskim. Spośród wyróżnionych gmin Biała Podlaska ponownie otrzymała tytuł „Gmina na 5!”

ANEKS

Tabela 1. POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA WOJEWÓDZTW DLA GOSPODARKI NARODOWEJ ORAZ WYBRANYCH SEKCJI

	PAI1_GN	PAI1_GN	PAI1_C	PAI1_G	PAI1_I	PAI1_M
Województwo	Gospodarka narodowa	Gospodarka narodowa	Przemysł	Handel	Hotele i restauracje	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Województwa						
DOLNOŚLĄSKIE	0,39	A	A	A	B	A
KUJAWSKO-POMORSKIE	0,29	C	C	E	D	D
LUBELSKIE	0,17	F	F	F	F	F
LUBUSKIE	0,23	E	E	D	C	D
ŁÓDZKIE	0,29	C	C	D	E	D
MAŁOPOLSKIE	0,32	C	C	B	B	C
MAZOWIECKIE	0,4	A	A	A	A	A
OPOLSKIE	0,22	E	E	D	E	D
PODKARPACKIE	0,23	E	E	E	E	D
PODLASKIE	0,2	F	F	F	E	E
POMORSKIE	0,34	B	C	B	A	B
ŚLĄSKIE	0,41	A	A	B	C	A
ŚWIĘTOKRZYSKIE	0,16	F	F	F	F	F
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	0,24	E	E	C	C	E
WIELKOPOLSKIE	0,31	C	C	C	D	B
ZACHODNIOPOMORSKIE	0,34	B	B	B	A	B

Źródło: Opracowanie na podstawie wyników badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, pod kierunkiem H. Godlewskiej – Majkowskiej.

Tabela 2. POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA POWIATÓW WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO W DLA GOSPODARKI NARODOWEJ ORAZ WYBRANYCH SEKCJI

Powiat	PAI1_GN	PAI1_GN	PAI1_C	PAI1_G	PAI1_I	PAI1_M
	Gospodarka narodowa	Gospodarka narodowa	Przemysł	Handel	Hotele i restauracje	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Powiaty						
m. Zamość	0,355	A	A	A	A	A
m. Lublin	0,347	A	A	A	A	A
m. Chełm	0,317	A	A	A	C	A
m. Biała Podlaska	0,303	A	A	B	B	A
łęczyński	0,269	B	B	C	D	C
puławski	0,262	C	C	C	C	C

Źródło: Opracowanie na podstawie wyników badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, pod kierunkiem H. Godlewskiej – Majkowskiej.

Tabela 3. POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA GMIN WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO W DLA GOSPODARKI NARODOWEJ ORAZ WYBRANYCH SEKCJI

Gmina	PAII_GN	PAII_GN	PAII_C	PAII_G	PAII_I	PAII_M
	Gospodarka narodowa	Gospodarka narodowa	Przemysł	Handel	Hotele i restauracje	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Gminy miejskie						
Zamość (m)	0,277	A	A	A	A	A
Świdnik (m)	0,276	A	A	A	B	A
Lublin (m)	0,270	A	A	A	A	A
Chelń (m)	0,261	A	A	A	B	A
Krańnik (m)	0,255	A	A	A	C	A
Lubartów (m)	0,252	A	A	A	C	A
Puławy (m)	0,252	A	A	A	B	A
Tomaszów Lubelski (m)	0,248	A	A	A	C	A
Łuków (m)	0,247	A	A	A	C	A
Radzyń Podlaski (m)	0,239	A	A	A	A	A
Biała Podlaska (m)	0,236	A	A	A	B	A
Włodawa (m)	0,230	A	A	A	B	A
Bilgoraj (m)	0,230	A	A	A	D	A
Rejowiec Fabryczny (m)	0,227	A	A	A	D	A
Międzyrzec Podlaski (m)	0,221	A	A	A	C	B
Stoczek Łukowski (m)	0,218	B	B	A	B	B
Krasnystaw (m)	0,217	B	B	A	C	A
Terespół (m)	0,216	B	B	B	B	B
Dęblin (m)	0,212	B	B	B	D	B
Hrubieszów (m)	0,211	B	B	B	C	B
Gminy wiejskie						
Puchaczów (w)	0,244	A	A	A	B	B
Wólka (w)	0,215	B	B	B	B	B
Lubartów (w)	0,206	B	B	B	B	C
Niemce (w)	0,204	B	B	B	B	C
Jastków (w)	0,202	B	B	C	A	C
Krasnystaw (w)	0,195	C	C	C	C	D
Terespół (w)	0,194	C	C	C	E	D
Końskowola (w)	0,192	C	C	C	D	C
Niedrzwica Duża (w)	0,192	C	C	C	B	C
Konopnica (w)	0,190	C	C	C	B	C
Łukowa (w)	0,189	C	C	C	C	D
Puławy (w)	0,189	C	C	C	C	D

Ludwin (w)	0,188	C	C	C	D	D
Kraśnik (w)	0,187	C	C	D	D	D
Rejowiec * (w)	0,187	C	C	C	D	D
Trawniki (w)	0,186	C	D	D	D	D
Stężyca (w)	0,185	C	C	C	D	D
Chelm (w)	0,183	C	C	C	A	D
Strzyżewice (w)	0,183	C	C	C	D	C
Wąwolnica (w)	0,183	C	C	C	C	D
Żyrzyn (w)	0,183	C	C	C	D	D
Potok Górny (w)	0,183	C	D	C	E	D
Biłgoraj (w)	0,182	C	D	D	D	D
Kurów (w)	0,182	C	C	D	C	D
Gminy miejsko-wiejskie						
Łęczna (m-w)	0,245	A	A	A	B	A
Poniatowa (m-w)	0,219	B	B	B	C	B
Janów Lubelski (m-w)	0,213	B	B	B	A	B
Parczew (m-w)	0,205	B	B	B	C	C
Kazimierz Dolny (m-w)	0,204	B	B	B	A	C
Ryki (m-w)	0,199	C	B	C	C	C
Opole Lubelskie (m-w)	0,198	C	C	C	C	C
Bełżyce (m-w)	0,198	C	C	C	D	C
Krasnobród (m-w)	0,192	C	C	C	B	D
Nałęczów (m-w)	0,191	C	C	C	B	B
Józefów (m-w)	0,189	C	C	C	C	C

(m) – gmina miejska, (w) – gmina wiejska, (m-w) – gmina miejsko-wiejska

Źródło: jak do tab. 1.

Uwaga: wszystkie wskaźniki w raporcie zostały policzone w oparciu o najbardziej aktualne dane z Banku Danych Lokalnych (2014).

Tabela 4. EFEKTY FUNKCJONOWANIA SPECJALNYCH STREF EKONOMICZNYCH NA KONIEC 2013 R.

Nazwa SSE	Powiat, gmina	Skumulowane nakłady inwestycyjne na koniec 2013 r. w mln zł	Liczba nowych miejsc pracy na koniec 2013 r.	Sektory wiodące (co najmniej 20% udziału w nowych inwestycjach)
Mielecka	Powiat radzyński (m) Radzyń Podlaski	0,00		brak branży wiodącej
Tarnobrzeska	Powiat hrubieszowski (w) Horodło	0,00		brak branży wiodącej
Tarnobrzeska	Powiat tomaszowski (m) Tomaszów Lubelski	0,00		brak branży wiodącej
Tarnobrzeska	Powiat tomaszowski (w) Tomaszów Lubelski	0,00		brak branży wiodącej
Mielecka	Powiat m. Zamość (m) Zamość	34,28	55	drewno i wyroby z drewna i korka, z wyłączeniem mebli; wyroby ze słomy i materiałów w rodzaju stosowanych do wyplatania
Tarnobrzeska	Powiat janowski (m-w) Janów Lubelski	0,00		brak branży wiodącej
Tarnobrzeska	Powiat kraśnicki (m) Kraśnik	0,00		brak branży wiodącej
Mielecka	Powiat lubartowski (m) Lubartów	5,22	2	wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
Tarnobrzeska	Powiat łukowski (m) Łuków	3,10	27	maszyny i urządzenia, gdzie indziej niesklasyfikowane
Tarnobrzeska	Powiat łukowski (w) Łuków	0,00		brak branży wiodącej
Tarnobrzeska	Powiat opolski (m-w) Poniatowa	0,00		brak branży wiodącej

Starachowicka	Powiat puławski (m) Puławy	428,38	85	chemikalia i wyroby chemiczne
Tarnobrzeska	Powiat rycki (m-w) Ryki	0,00		brak branży wiodącej
Mielecka	Powiat m. Lublin (m) Lublin	287,81	479	wyroby metalowe gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki.

Oznaczenia: (m) - miasto, (m-w) gmina miejsko-wiejska, (w) gmina wiejska

Tłumaczenie oraz redakcja raportu: Magdalena Senderowska, Paulina Mechło